Lietas Nr. C27130214
Lietas arhīva Nr. C-0895-16/21

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa
šādā sastāvā: tiesnesis A.Celms,
ar sekretāri A.Babri,
prasītāja pilnvaroto pārstāvi advokātu /pers.H/,
atbildētāja /pers. A/ pilnvaroto pārstāvi advokāti /pers.A/,

No 2016.gada 5.maija līdz 2016.gada 19.maijam izskatīja atklātā tiesas sēdē Rīgā, Abrenes ielā 3 Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums A/" (turpmāk spriedumā Prasītājs) prasību pret /pers. A/, personas kods /personas kods/ (turpmāk spriedumā atbildētājs), par līguma izpildi un naudas līdzekļu piedziņu.

Novērtējusi lietā atrodošos un tiesas sēdē uzklausītos pierādījumus, tiesa,-

konstatēja:

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums A/" 2014.gada 23.martā cēlis prasību tiesā par līguma izpildi un naudas līdzekļu samaksu no /pers. A/, personas kods: /personas kods/.

Prasības pieteikumā norādīts-burtiski: "Civilprocesa likuma (turpmāk - CPL) 30. panta pirmā daļa nosaka, ka, slēdzot līgumu, tā slēdzēji var noteikt to pirmās instances tiesu, kurā izšķirami strīdi, kas viņiem varētu celties par šo līgumu vai tā izpildīšanu. Šajā prasības pieteikumā ietvertie prasījumi izriet no **2012. gada 30. martā** starp Prasītāju, Atbildētāju un SIA /nosaukums/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, noslēgtā aizdevuma līguma. Tāpēc, ņemot vērā Aizdevuma līguma 7.2. punktā nolīgto tiesas piekritību. no Aizdevuma līguma izrietošie prasījumi ir piekritīgi Rīgas pilsētas Centra rajona tiesai. Savukārt 2015.gada 26.februāri lieta nodota izskatīšanai ar priekšsēdētājas rīkojumu citam tiesnesim.

2012.gada 30. martā starp Prasītāju, Atbildētāju un SIA /Nosaukums A/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, tika noslēgts Aizdevuma līgums, saskaņā ar kura 1.1. un 1.2. punktu Prasītājs izsniedza Atbildētājam aizdevumu EUR 50 000 (piecdesmit tūkstoši eiro) apmērā (turpmāk - Aizdevums), pārskaitot minēto naudas summu uz Atbildētāja norēķinu kontu bankā 2012. gada 24. maijā (Maksājuma apliecinošs dokuments pievienots pielikumā Nr.2). Aizdevuma līguma 2.1.punktā tika noteikts, ka Aizdevums Atbildētājam ir jāatmaksā Prasītājam līdz 2013.gada 30. martam.

Neskatoties uz noteikto Aizdevuma atmaksas termiņu, Atbildētājs nav veicis Aizdevuma atmaksu Prasītājam ne noteiktajā Aizdevuma atmaksas termiņā, ne arī uz šī prasības pieteikuma parakstīšanas brīdi. Prasītājs par savu nodomu iesniegt prasības pieteikumu tiesā brīdināja Atbildētāju, 2014. gada 5. martā ar ierakstītu un apdrošinātu vēstuli nosūtot tam pirmstiesas brīdinājumu (Vēstules nosūtīšanas apliecinājums, ka arī pirmstiesas brīdinājuma apliecināta kopija pielikumā Nr.3 un Nr.4).

Civillikuma (turpmāk - CL) 1943. pants nosaka, ka aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis. Tāpat Atbildētāja pienākums, kārtība un termiņš, kādā viņam ir jāveic Aizdevuma atmaksa Prasītājam, ir noīgts Aizdevuma līguma 2. nodaļā. Ņemot vērā, ka Atbildētājs uz šī prasības pieteikuma parakstīšanas dienu nav atmaksājis Aizdevumu ne pilnībā, ne arī daļā, tad Atbildētāja pamat parāds pret Prasītāju sastāda EUR 50 000 (piecdesmit tūkstoši eiro).

Papildus pamatsaistībai veikt Aizdevuma atmaksu, Aizdevuma līguma 5.1. un 5.2.punktā ir noteikts pienākums Atbildētājam maksāt līgumsodu, ja Atbildētājs neveic Aizdevuma atmaksu līdz 2013. gada 30. martam. Atbilstoši Aizdevuma līguma noteikumiem līgumsods ir noteikts 0,5% apmērā no termiņā neatmaksātās Aizdevuma summas par katru nokavēto dienu, ja kavējums ir līdz 30 dienām. Savukārt, ja kavējums ir ilgāks par 30 dienām, tad līgumsoda apmērs ir noteikts 1 % apmērā.

Ievērojot Aizdevuma līguma noteikumus, Atbildētāja līgumsods 2013. gada 30. aprīlī sastādīja EUR 7500 (septiņi tūkstoši pieci simti eiro) (50000*0,005*30=7500), bet 2013. gada 24. jūnijā jau sasniedza pamatparāda apmēru EUR 50 000 (piecdesmit tūkstoši eiro) (7500+50000*0,01*85=500000). Savukārt uz šī prasības pieteikuma parakstīšanas dienu līgumsods jau vairākkārtīgi pārsniedz pamatparāda apmēru. Tomēr, ievērojot CL 1. pantā ietverto labās ticības principu, Prasītājs lūdz piedzīt no Atbildētāja līgumsodu tikai daļā, kas nepārsniedz pamatparāda summu. Ņemot vērā minēto, Atbildētāja piedzenamais līgumsods pret Prasītāju sastāda EUR 50 000 (piecdesmit tūkstoši eiro).

CPL 41. panta pirmā daļa paredz, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Tāpat arī CPL likuma 44. panta otrā daļa nosaka, ka ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji, kā arī tad, ja prasītājs neuztur savus prasījumus sakarā ar to, ka atbildētājs tos pēc prasības iesniegšanas labprātīgi apmierinājis. Ievērojot augstākminēto normatīvo regulējumu, gadījumā, ja tiesa apmierinās Prasītāja prasījumus, tad tiesai būs likumīgs pamats piedzīt no Atbildētāja arī visus Prasītāja tiesāšanās izdevumus. To apmērs tiks precizēts tiesas sēdē.

Ņemot vērā, ka Prasītāja kopējā prasījuma summa sastāda EUR 100 000, tad, atbilstoši CPL 34. panta pirmās daļas 1. punkta d) apakšpunktam, ir maksājama valsts nodeva EUR 2346,97 apmērā.

Ievērojot visu iepriekš minēto un pēc Civilprocesa likuma 41. panta pirmās daļas, 44. panta otrās daļas un 127. panta pirmās daļas, lūdz tiesu:

1.piedzīt no /pers. A/, personas kods: /personas kods/, par labu SIA "/Nosaukums A/", Reģ. nr. /numurs/, pamatparādu EUR 50 000 apmērā (piecdesmit tūkstoši eiro), kā arī līgumsodu EUR 50 000 apmērā (piecdesmit tūkstoši eiro), kopā piedzenot EUR 100 000 (simts tūkstoši eiro) un naudu ieskaitot SIA "/Nosaukums A/", Reģ. nr. /numurs/, norēķinu kontā Nr. /konts/, kredītiestādes nosaukums AS "Swedbank";

2.piedzīt no /pers. A/, personas kods: /personas kods/, par labu SIA "/Nosaukums A/", Reģ. nr. /numurs/, visus tiesāšanās izdevumus, kuru apmērs tiks precizēts tiesas sēdes laikā, naudu ieskaitot SIA "/Nosaukums A/", Reģ. nr. /numurs/, norēķinu kontā Nr. /konts/, kredītiestādes nosaukums AS "Swedbank".

Prasītājs tiesai iesniedza pieteikumu pēc prasības celšanas, ka prasītājs ir pārdevis automašīnu GAZ 12 "ZIM", kas kalpoja par

nodrošinājumu no aizdevuma līguma izrietošo saistību izpildei. Šī mašīna tika pārdota par EUR 9 000. Atbilstoši ir samazināma prasības summa. Ievērojot augstākminēto, Prasītājs izsaka prasības pieteikuma lūgumu daļu šādā redakcijā:

1.piedzīt no /pers. A/, personas kods: /personas kods/, par labu SIA "/Nosaukums A/", reģ. nr. /numurs/, pamatparādu EUR 41 000 apmērā, kā arī līgumsodu EUR 50 000 apmērā, kopā piedzenot EUR 91 000 un naudu ieskaitot SIA "/Nosaukums A/", reģ. nr. /numurs/, norēķinu kontā Nr. /konts/, kredītiestādes nosaukums AS "Swedbank";

2.piedzīt no /pers. A/, personas kods: /personas kods/, par labu SIA "/Nosaukums A/", reģ. nr. /numurs/, visus tiesāšanās izdevumus, kuru apmērs tiks precizēts tiesas sēdes laikā, naudu ieskaitot SIA "/Nosaukums A/", reģ. nr. /numurs/, norēķinu kontā Nr. /konts/, kredītiestādes nosaukums AS "Swedbank".

Tiesas sēdē prasītāja pilnvarotais pārstāvis /pers. G/ paskaidro, ka prasību uztur. Tika iesniegti prasības grozījumi, jo tika pārdota ieķīlāta automašīna. Tas esot noticis pēc prasības celšanas tiesā, tādēļ par 9000 eiro bija samazināts parāds, līdz 41000 un līgumsodu 50000 eiro apmērā.

Tiesas sēdē prasītāja pilnvarotā pārstāve /pers. H/ paskaidro, ka prasību neatzīst pilnībā. Prasība ir pamatota ar 2012.gada 30.marta aizdevuma līgumu, ar kuru prasītājs kā aizdevējs nodevis 50 tūkst eiro kā aizņēmējam /pers. A/. Atbildētājs, lai nodrošinātu savu saistību saskaņā ar aizdevuma līguma 4.1.punktu nodeva viņa dēla /pers. I/ īpašumā esošo auto GAZ 12 kā ķīlu, tas arī tika izdarīts. No aizdevuma līguma 4.3 punkta izriet, ka prasītājam ir tiesības pārdot auto trešajai personai un par saņemto summu dzēst aizdevumu, vai arī paturēt auto savā īpašumā.

Motīvu daļa

Tiesa, pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma, tālāk norādītu motīvu dēļ.

CL 1402.pants nosaka, ka saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.

Ar lietas materiāliem ir pierādīts, ka 2012.gada 30. martā starp Prasītāju, Atbildētāju un SIA /Nosaukums A/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, tika noslēgts Aizdevuma līgums, saskaņā ar kura 1.1. un 1.2. punktu Prasītājs izsniedza Atbildētājam aizdevumu EUR 50 000 (piecdesmit tūkstoši eiro) apmērā, pārskaitot minēto naudas summu uz Atbildētāja norēķinu kontu bankā 2012. gada 24. maijā. Aizdevuma līguma 2.1.punktā tika noteikts, ka Aizdevums Atbildētājam ir jāatmaksā Prasītājam līdz 2013.gada 30. martam. Par šo strīda nav.

Civillikuma 1587.p. nosaka, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Saskaņā ar Civillikuma 1590.p. katrai pusei ir pret otru prasības tiesība par līguma izpildīšanu.

Tiesa uzskata, ka tiesīgi noslēgts līgums līdzējiem jāizpilda pat tad, ja tas kļuvis pārmērīgi apgrūtinošs. /pers. A/ bezdarbība liecina par to, ka viņš savas saistības labprātīgi pildīt nevēlās, kādēļ prasība ir apmierināma.

Ja apstākļu maiņas dēļ līguma izpildīšana kļūst ārkārtīgi apgrūtinoša, līdzējs ir tiesīgs ierosināt otram līdzējam līguma grozīšanu, lai to pieskaņotu jaunajiem apstākļiem.

Saskaņā ar Civillikuma 1716.pantu līgumsods ir saistību tiesību institūts, un tas ir pamatums ar civiltiesiska soda raksturu, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi.

Sakarā ar likuma tieša norādījuma neesamību jautājums par līgumsoda samērīgumu un taisnīgumu izlemjams pēc tiesas ieskata saskaņā ar Civilprocesa likuma 5. pantā norādīto taisnības apziņu un vispārējiem tiesību principiem. Eiropas Padomes rezolūcijā esošās rekomendācijas nav tieši piemērojamas kā pamatojums strīdu izšķiršanā, tomēr atbilstoši likumam „Par Eiropas Padomes statūtiem" Latvijas valstij jārespektē ne tikai Eiropas Savienības, bet arī Eiropas Padomes dokumenti un jāpiedalās tās mērķu īstenošanā. Eiropas Padomes rezolūcija „Par soda klauzulu civiltiesībās" kā palīgavots tiesību principu un līgumsoda kā tiesību institūta izpratnei izmantojama atbilstoši tām koncepcijām, kas valstu sadarbības rezultātā ir guvušas starptautisku atzīšanu, objektivizējoties norādītajā dokumentā.

CL 1943.pants nosaka, ka aizņēmējam jāatdod tāda pati summa, kādu viņš saņēmis, savukārt CL 1946.pants nosaka, ka procenti par aizdevumi dodami tad, ja tie bijuši norunāti vai ja parādnieks pielaidis nokavējumus.

CL 1698.pants nosaka, ka galvinieks atbild ne vien par pašu galveno parādu, bet arī par tā blakus prasījumiem, parādnieka vainas vai nokavējuma dēļ nodarītiem zaudējumiem un tiesu izdevumiem.

CL 1838.pantā noteikts, ka faktu, ka samaksa izdarīta, jāpierāda tam, kas to apgalvo, ko var pierādīt ar visiem atļautiem pierādījuma līdzekļiem.

Atbildētāji nav iesnieguši lietā pierādījumus, ar kuru palīdzību tiesa varētu nodibināt faktu, ka atbildētāji būtu samaksājuši prasītājai visu parādu un līgumsodu.

Latvijas Civillikuma 1716. un 1717.pantā noteikts, ka līgumsods ir pamatums, ko kāda persona uzņemas ciest par saistības pienācīgu neizpildi un to var pievienot katram līgumam.

Tiesa ņem vērā, ka Civillikuma 1717.panta 2.daļa līgumsoda apmēru neaprobežo, taču tas neizslēdz līgumsoda apmēra novērtēšanu no labas ticības principa, ko reglamentē Civillikuma 1.pants, kurš nosaka, ka tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības.

Tiesa ņem vērā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2005.gada 26.janvāra sprieduma lietā nr.SKC-48 atsauci uz Eiropas Padomes Ministru komitejas 1978.gada 20.janvāra pieņemto rekomendāciju ``par soda klauzulu civiltiesībās``, kurā rekomendēts ievērot principus: soda klauzula ir jebkurš līguma punkts, kas paredz par pamatsaistības neizpildi pienākumu apsolītājam (parādniekam) maksāt naudas summu kā soda naudu vai kompensāciju. Noteikto summu tiesa var samazināt, ja tā acīmredzami ir pārāk liela. Līgumsods nav absolūts jēdziens. Minēto pierāda tiesu judikatūra, kā arī Civillikuma atsevišķi panti, piemēram, Civillikuma 1724.[1] pants, kas paredz līgumsoda cietēja tiesības lūgt samazināt piespriesto līgumsodu līdz saprātīgam apmēram, ja tas ir pārmērīgs, salīdzinot ar neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus.

Tiesa ņem vērā līgumsoda divējādo dabu - zaudējumu atlīdzināšanas un sodīšanas funkciju. Līgumsoda piedziņu, kā zaudējumu atlīdzināšanu, prasītājs nav lūdzis un uz minētā pamata prasību nav cēlis. No minētā secināms, ka līgumsods konkrētās līgumiskajās attiecībās veic galvenokārt sodīšanas funkciju.

Atbilstoši Civillikuma 1.pantam tiesības izlietojams un pienākumi pildāmi pēc labas ticības. Atbildētājs Civillikuma 1.panta aspektā nav savus pienākumus pildījis pēc labas ticības. Tomēr tiesa atzīst, ka minētajā gadījumā līgumsodam veicot galvenokārt sodīšanas funkciju, tā apjoms liecina par godīgai darījuma praksei neatbilstošu rīcību arī no prasītāja puses. Līgumsods samazināms līdz pamatparāda apmēram, kas atzīstams par samērīgu.

Civillikuma 1716.pantā un 1717.pantā paredzēts, ka līgumsodu persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību nepildīšanu vai nepienācīgu izpildi un tā apmēru nosaka paši līdzēji. No lietā pievienotajiem materiāliem redzams, ka līgumsodu maksāšanas pienākums un to apmērs, iekļauts pušu noslēgtā līgumā. Parakstot līgumu, Atbildētāji ir apliecinājuši, ka ir iepazinušies arī ar minētajiem noteikumiem, tātad faktiski piekritis šāda līgumsoda piemērošanai.

Attiecīgi ņemto vērā parāda faktisko apmēru, proti, 41 000 EUR, un Civillikuma 1720.panta nosacījumus, tad no Atbildētājiem piedzenams līgumsods 41 000 EUR apmērā, pārējā daļā noraidāms.

Atbildētāja arguments, ka līdz ar ieķīlās mantas automašīnas nodošanu prasītāja rīcībā, un tās pārdošanu esot, zudušas prasītāja tiesības uz prasības apmierināšanu ir vērtējams kritiski, jo mantas vērtība ir tāda, kā tajā pārdošanas brīdī ir tirgū. Turklāt tiesa uzskata, ka puses noslēdzot aizdevuma līgumu 2012.gada 30.martā ir vienojošās "4. Nodrošinājumā gadījumā aizņēmējs neizpilda uzņemtās saistības aizdevējs ir tiesīgs pārdot automašīnu trešajai personai, un izmantot iegūtos līdzekļus no pārdošanas parādsaistību dzēšanai." Prasītājam tāpēc nav jācieš zaudējumi.

Lietā ir pietiekami pierādījumi, kas apstiprina pušu saistības un to, ka Prasītājam ir prasījuma tiesības pret Atbildētāju, bet Atbildētāja iebildumu pamatotība nav guvusi apstiprinājumu un ir konstatēts, ka Atbildētājs nav atmaksājis parādu Prasītājam, kā arī Atbildētājs atbilstoši Civilprocesa likuma 93.pantam un Civillikuma 1838.panta prasībām nav iesniedzis pierādījumus par savas saistības izpildi pret Prasītāju, kādēļ prasība ir atzīstama par pierādītu un apmierināma Prasītāja norādītajā apmērā.

Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa nosaka, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 195.panta noteikumiem, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, norādāmas Prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 6 % gadā (Civillikuma 1765.pants) no piespriestās summas.

Ievērojot Civilprocesa likuma 204.^{1}panta noteikumus nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Tiesa, ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 189.-195., 204.^{1}, 250.^{25}, 250.^{26}, 250.^{27}, 440.^{2}pantu, -

nosprieda:

prasību apmierināt daļēji:

piedzīt no /pers. A/, personas kods: /personas kods/, par labu SIA "/Nosaukums A/", reģ. nr. /numurs/, pamatparādu EUR 41 000 apmērā, kā arī līgumsodu EUR 41 000 apmērā, kopā piedzenot EUR 82 000 un naudu ieskaitot SIA "/Nosaukums A/", reģ. nr. /numurs/, norēķinu kontā Nr. /konts/, kredītiestādes nosaukums AS "Swedbank";

piedzīt no /pers. A/, personas kods: /personas kods/, par labu SIA "/Nosaukums A/", reģ. nr. /numurs/, visus tiesāšanās izdevumus, valsts nodeva EUR 2346,97, ar lietas vešanu saistītos izdevumus naudu ieskaitot SIA "/Nosaukums A/", reģ. nr. /numurs/, norēķinu kontā Nr. /konts/, kredītiestādes nosaukums AS "Swedbank".

Noraidīt prasību daļā par līgumsoda 9000 EUR (deviņi tūkstoši eiro) apmērā piedziņu.

Noteikt labprātīgu sprieduma izpildes termiņu 10 dienas no tā stāšanās likumīgā spēkā.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā Rīgas apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā.

Par pilna sprieduma pieejamības datumu noteikts2016.gada 19.maijs.

Tiesnesis: A.Celms